



Julkisten hankintojen ekologisten tavoitteiden valmistelu

Väylän ympäristöiltapäivä 25.9.2025

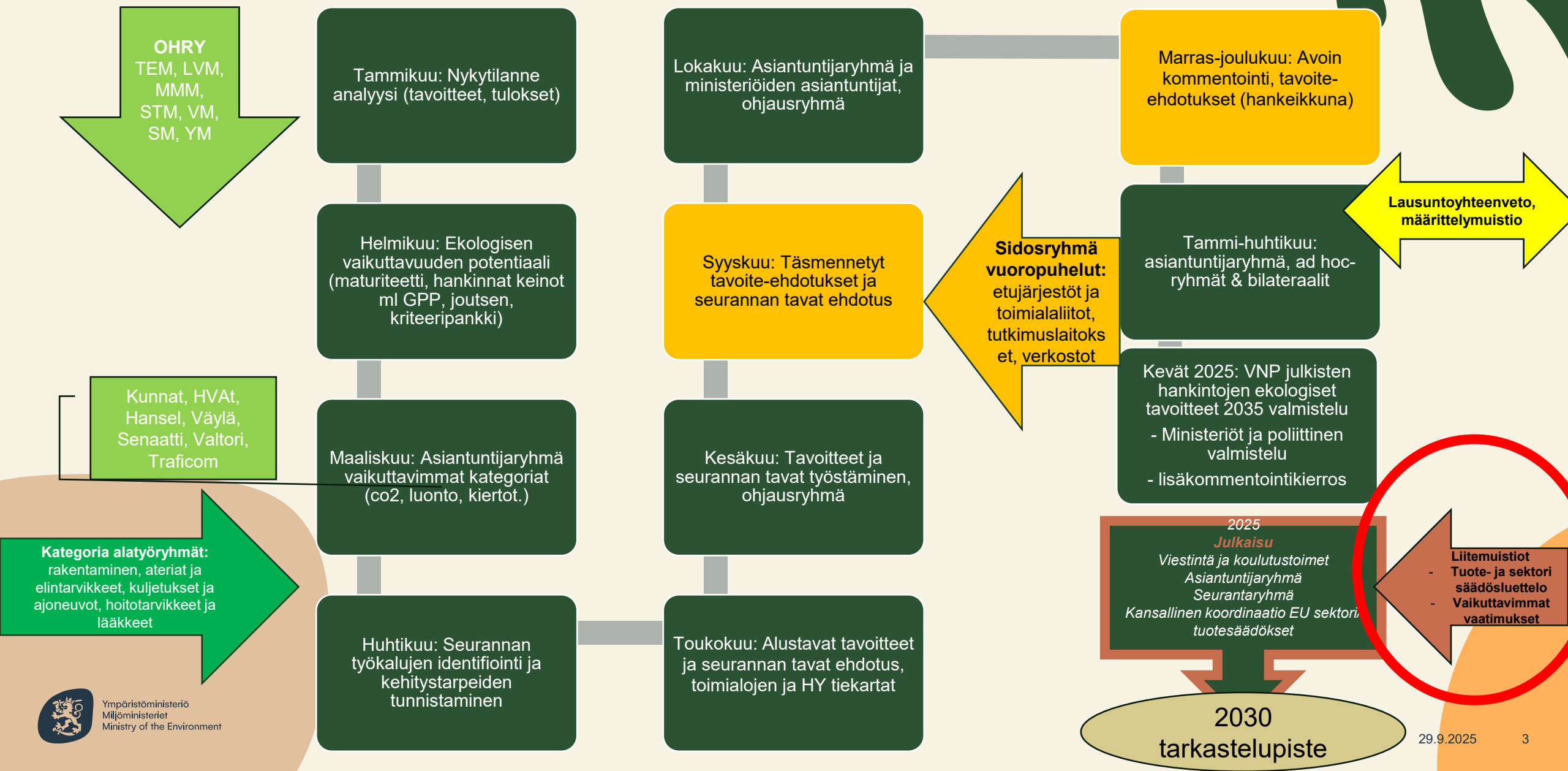
Salla Koivusalo, erityisasiantuntija
Ilmasto- ja ympäristösuojeluosasto, kiertotalousyksikkö
Ympäristöministeriö

Julkisten hankintojen strategiset ekologiset tavoitteet vuoteen 2035

- **Hallitusohjelman kirjaukset** kiertotaloushankintojen ja innovatiivisten hankintojen edistäminen sekä VM:n julkisten hankintojen Hankinta-Suomi ohjelman tahtotilat
 - *Kiertotalous otetaan huomioon julkisissa hankinnoissa ja huolehditaan, että myös pk-yritykset voivat osallistua kiertotalouteen*
 - *Lisätään hankintaosaamista ja edistetään innovatiivisten hankintojen käyttöä*
- **Vaikuttavimmille hankintakategorioille** asetetaan kansalliset **kunnianhimoiset, mutta toteuttamiskelpoiset** tavoitteet **hiilijalanjäljen ja luontojalanjäljen vähentämiselle** sekä **kiertotalouden edistämiseksi vuoteen 2035**. Taustalla toimialajärjestöjen sekä hankintayksiköiden omat ympäristötiekartat ja tavoitteet.
- **Tavoitteet ovat kansallisia tavoitetasoja, eivät hankintayksiköitä sitovia tavoitteita.**
 - *HUOM tavoitteet EIVÄT OLE kriteereitä*
 - *Lähtökohtaisesti säädösten minimitason ylittäviä*
- Tavoitteet hyväksyttäisiin **valtioneuvoston periaatepäätöksenä** vuoden 2025 aikana
- **Välitarkastelupiste (2030)**, seurantalaskennat ja asiantuntija arvioinnit, säädöskehityksen huomioiminen ja tavoitteiden päivittäminen



Valmistelu prosessi 2024-2025



Miksi ekologiset tavoitteet?

- **Tausta**

- Hallitusohjelma ja kansallinen hankintastrategia
- EU:n tuote- ja sektorisäädöksissä paljon julkisia hankintoja koskevia ympäristövaatimuksia (mm akkuasetus, puhtaat ajoneuvot, energiatehokkuus, rakennustuoteasetus, ESPR, PPWR)
- [OECD vertailussa](#) Suomi yksi harvoista maista, jolla ei ole kansallisia strategisia kestävyystavoitteita tai pakollisia kriteereitä

- **Tavoitteiden perusteet (strategiset vaikuttavuus tavoitteet)**

- Julkiset hankinnat ovat noin 14% BKT:sta
- Osuus hiilijalanjäljestä 16% (2019) -> rakentamisen osuus julkisten hankintojen hiilijalanjäljestä 25%
- Materiaalijalanjäljestä 27% (2019) -> rakentamisen osuus julkisten hankintojen materiaalijalanjäljestä on noin puolet
- Luontojalanjäljen jakautuminen kategorioittain (2022) -> rakentamisen osuus julkisten hankintojen luontojalanjäljestä 20%

- **Tarve yhteiselle näkemykselle yhteistyön pohjaksi**

- Yhteinen tiekartta ja tuki hankintayksiköille, ei tuota ylimääräistä hallinnollista taakkaa
- Yritysten valmiuksien kehittäminen, ennakoimaan tulevia säädöksiä ja sisämarkkinoille pääsyä
- Vahvistaa ilmasto- ja luonto- sekä jäte- ja kiertotaloustavoitteita ja säädösten toimeenpanoa



Mitä ekologiset tavoitteet ovat?

- **Tavoitteet kategoriakohtaisesti (hiili- ja luontojalanjälkien vähentäminen, kiertotalouden edistäminen ja muut ekologiset)**
 - Rakentaminen (uudis-, korjaus sekä infra)
 - Elintarvikkeet ja ateriapalvelut
 - Ajoneuvot ja kuljetuspalvelut
 - ICT (laitteet, ohjelmistot, datasalit)
 - Tietyt sote-hankinnat (hoitotarvikkeet, lääkkeet, tietyt sähköä käyttävät lääkinnälliset laitteet)
- **Seuranta**
 - Väliarviointi 2030 (jalanjälkilaskennat, asiantuntija-arvioinnit, tavoitteiden tarpeenmukainen päivittäminen)
 - Loppuarviointi 2036



Infrarakentaminen ml. työmaatoiminnot (uudis- ja korjaus) ekologiset tavoitteet

- Hiilijalanjälkitavoite (reilusti pienempi kuin kiinteistörakentamisessa)
- Luontojalanjälkitavoite (pienempi kuin kiinteistörakentamisessa)
- Kiertotaloustavoitteita
 - Primääriraaka-aineiden maksimiosuudet materiaaleille (taajamat erikseen, muut alueet)
 - Määritelmä: primääriraaka-aineella tarkoitetaan kaupallisilta toimijoilta hankittavia neitseellisiä materiaaleja, ei-uudelleenkäytettyjä rakennustuotteita ja ei-kierrätettyjä rakennusmateriaaleja. Kiviainesten osalta primääriraaka-aineella tarkoitetaan materiaaleja, joka on tuotettu ottamisalueelta saatavasta raaka-aineesta ja toiminnalla on maa-aineslain (555/1981) mukainen maa-ainesten ottamislupa.
 - Purettavien rakenteiden hyödyntäminen ensisijaisesti uudelleenkäyttö -> osina -> materiaalina
 - Kiertotalous- tai hyötykäyttösuunnitelman tekeminen xx ohjeita mukaillen



Miten niitä toimeenpannaan käytännössä?

- **Toimeenpanon tuki**

- Asiantuntijaryhmä, ei-täydellisen vaikuttavimmat vaatimukset liitteen* vuosittainen päivittäminen, tiedonvaihto ja kehittämisfoorumi
- Ennakoivat markkinavuoropuhelut (Business Finland ja Innokaupungit)
- Seurantaryhmä, menetelmäkehitys ja seurannan toteuttaminen (SYKE, VK, ministeriöt, Hansel)
- Kansallinen koordinaatio ja tuote- ja sektorisäädösluettelo, jatkuva päivitys (YM ympäristövaatimukset)

* Taustalla markkinavuoropuheluiden kautta yhteiskehitettyjä ja tutkimushankkeissa kehitettyjä kriteerejä (mm [Kriteeripankki](#), [Kestävyysskriteerien vaikuttavuus luontojalanjälkeen](#))



Kiitos!

Salla.Koivusalo@gov.fi



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment